

**НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД
ХИЙСЭН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН**

Улаанбаатар 2022

ГАРЧИГ

НЭГ.ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

ХОЁР.НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ИРГЭНД ҮҮСЭХ ЗАРДАЛ

ГУРАВ.НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

ДӨРӨВ. НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР УЛСЫН ТӨСӨВТ ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

ТАВ.ДҮГНЭЛТ

НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД ХИЙСЭН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

НЭГ.ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн¹ 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт “Хууль тогтоомжийн төслийг баталснаар тухайн хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнд хамрагдах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлын тооцоог тухай бүр гаргаж, зардал, үр өгөөжийн харьцааг энэ хуулийн 12.1.4-т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно.” гэж заасны дагуу Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийн үйлчлэх хүрээнд хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал” /цаашид “аргачлал” гэх/-ын дагуу тооцлоо.

Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах, бууруулах талаар санал боловсруулахад энэхүү тайлан чиглэгдсэн болно.

Хуулийн төслөөр иргэн, хуулийн этгээдийн хүлээж буй үүрэг, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг тодорхойлоход уг төсөл нь анхдагч хуулийн хэлбэрээр бичигдэж байгаа буюу уг харилцаа нь шинээр зохицуулагдаж буй харилцаа байх тул шинээр буюу өмнө нь гүйцэтгэж байгаагүй үүргийн хүрээнд хязгаарлан зардал тээгч этгээдүүдийн зардлыг тооцох болно. Хуулийн төслөөр шинээр бий болж байгаа үүргийн зардал тооцох болно.

Тодруулбал, тус аргачлалд зааснаар хуулийн этгээдийн зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор төрийн байгууллагаас бусад аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхэд зарцуулах мөнгөн зардлыг, иргэнд үүсэх зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор иргэнд хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан зарцуулах цаг хугацааг тус тус оруулан тооцохоор заасан.

Иймд тус аргачлалд заасан журмыг үндэслэн зардлыг төрийн байгууллагын зардал, хуулийн этгээдийн зардал, иргэнд үүсэх зардал гэсэн гурван төрлөөр тооцож үзнэ.

Мөн тус хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан болно.

Үүнд:

- Хуулийн этгээд, иргэн, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;

¹ “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2015 оны 7 дугаар сарын 03-ны өдрийн 25 дугаарт нийтлэгдсэн.

- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

ХОЁР.НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ИРГЭНД ҮҮСЭХ ЗАРДАЛ

Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар иргэнд үүсэх зардлыг тооцоолохдоо дараах үе шатыг баримтална.

Үүнд:

1. Иргэний гүйцэтгэх үүргийг тогтоох;
2. Цаг хугацаа болон гарч болох зардлыг тооцох;
3. Тоон үзүүлэлтийг тооцох;
4. Нийт дүнг тооцож гаргах;
5. Хялбарчлах боломжийг шалгах.

Нэгдүгээр үе шатны хүрээнд: Энэ хэсэгт Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төслийг нэг бүрчлэн судалж хуулийн төслөөр иргэнд тодорхой үүрэг гүйцэтгэхийг даалгасан эсэхийг тогтоож, гарах зардлыг тооцно.

Хуулийн төслөөр иргэдэд шинээр үүрэг гүйцэтгэхийг даалгаагүй байх тул зардал үүсгэх зохицуулалт байхгүй байна.

Иймд аргачлалд заасны дагуу цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл нь иргэдэд зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

ГУРАВ.НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

Энэ хэсэгт Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар хуулийн этгээд тодорхой төрлийн үүрэг гүйцэтгэхийг даалгасан буюу шаардсан бол үүний дагуу хуулийн этгээдэд үүсэх зардлыг мөнгөн дүнгээр тооцоолон гаргах юм.

Ийнхүү үүсэх зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын дөрөвдүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэгт заасны дагуу дараах үе шаттайгаар тооцоолно.

Үүнд:

1. Хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх үүргийг тогтоох;
2. Нэг бүрийн зардлыг тооцох;
3. Тоон үзүүлэлтийг тооцох;
4. Нийт зардлын дүнг тооцож гаргах;
5. Хялбарчлах боломжийг шалгах;
6. Нэмэлт зардлыг тооцох.

Нэгдүгээр үе шатны хүрээнд: Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төслийн хүрээнд хуулийн этгээдэд ямар үүргийг шинээр бий болгож байгааг тодорхойлж уг үүргийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай баримт бичгийн агуулгыг тодорхойлсны үндсэн

дээр зардлын тооцоог хийх болно.

Хуулийн төслийг судлан үзэхэд хуулийн этгээдэд шууд үүрэг бий болгосон заалт байхгүй байна.

Иймд аргачлалд заасны дагуу цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл нь хуулийн этгээдэд зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

ДӨРӨВ.НӨХӨХ ОЛГОВОР ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР УЛСЫН ТӨСӨВТ ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төслийн дагуу төрийн байгууллага буюу улсын төсөвт үүсэх зардлыг тооцоолохдоо дараах дарааллыг баримтлах болно.

Үүнд:

1. Төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүргийг тогтоох;
2. Уг үүргийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хүний нөөцийг тодорхойлох;
3. Гарах зардлыг тодорхойлох;
4. Зардлын төрлүүдийг нэгтгэн тооцох;
5. Хувилбарыг нягталж, үр дүнг танилцуулах.

Нэгдүгээр үе шатны хүрээнд: Энэ хэсэгт төслийн зохицуулалтыг уншиж судлах замаар тодорхой үүрэг хүлээж буй байгууллага байгаа эсэхийг тодорхойлж, уг байгууллага нь ямар чиг үүрэг буюу ажил үйлчилгээ шинээр гүйцэтгэх, эсхүл одоо гүйцэтгэж байгаа чиг үүрэг, ажил үйлчилгээ хуулийн төслийн дагуу өргөжиж байгаа эсэхийг хуулийн төслөөс тогтоох юм.

Гүйцэтгэх чиг үүрэг гэдэгт хуулийн төслөөр төрийн холбогдох байгууллагад даалгасан бүртгэл хийх, зөвшөөрөл олгох зэрэг төрийн байгууллагаас үзүүлж буй ажил үйлчилгээг ойлгох юм.

Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төслийг судлан үзэхэд шинэ төрлийн буюу зардал үүсгэх боломжтой үүргийг шинээр бий болгоогүй байна. Өөрөөр хэлбэл, Монгол Улсын Засгийн газар, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын “Зээлийн ерөнхий хэлэлцээр”-ээр шийдвэрлэгдсэн Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын бүтээн байгуулалтын санхүүжилт 288.5 сая ам.долларын үлдэгдэл хөрөнгөнөөс айл өрхүүдэд олгох нөхөх олговрын асуудлыг шийдвэрлэхээр тусгагдсан байна.

Төрийн байгууллагад шинээр үүрэг үүсгээгүй байх тул цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төсөл нь төрд зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

ТАВ.ДҮГНЭЛТ

Нөхөх олговор олгох тухай хуулийн төслийн зардлыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал”-ыг баримтлан тооцоолов.

Хуулийн төслийн судлан үзэхэд төсөл нь зардал тээгч 3 этгээдийн хэн алинд нь зардал үүсгэх зохицуулалт агуулаагүй байна.

Иймээс уг хуулийн төсөл нь улсын төсөвт ачаалал үүсгэхгүй. Улсын төсөвт ачаалал үүсгэхгүй тул зардлыг бууруулах талаар санал гаргаагүй болно.

--- оОо ---

АШИГЛАСАН ЭХ СУРВАЛЖИЙН ЖАГСААЛТ

1. Монгол Улсын Үндсэн хууль;
2. Хууль тогтоомжийн тухай хууль;
3. Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 160 дугаар тогтоол;
4. Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн “Аргачлал батлах тухай” 59 дүгээр тогтоол.

---oOo---